

Ortaöğretim Öğrencilerinin Bilgiye Ulaşma Tercihlerine Yönelik Görüşleri (Sakarya Cemil Meriç Sosyal Bilimler Lisesi Örneği)

Views Oriented Preferences To Reach The Information Of Secondary Education Students (Example Of Sakarya Cemil Meriç High School Of Social Sciences)

Alpaslan OKUR*

Gökhan Haldun DEMİRDÖVEN**

Öz. Son yıllarda bilgi teknolojilerinde meydana gelen gelişmeler, yaşamın her alanını etkilediği gibi eğitim alanını da etkilemiş ve bu alanda önemli değişikliklerin yaşanmasına kaynaklık etmiştir. Teknolojinin eğitim alanını da etkilemesiyle öğrencilerin dijital bir kültür sürecinde işlenmesi ve dijital girdiler aracılığıyla beslenmesi sonucu alan yazında dijital yerli ve dijital göçmen kavramları karşımıza çıkmaktadır. Günümüz öğrencileri, dijital yerli grubunu; ebeveynleri ve öğretmenleri ise dijital göçmen grubunu oluşturmaktadır. Dijital yerli grubunu oluşturan öğrencilerin dijital göçmenlere göre bilgiye ulaşma tercihlerine yönelik görüşleri farklılık göstermektedir. Bu farklılıklar bilgiye; grafik/yazılı metin okuyarak ulaşma, ayrıntılı/özet şekilde ulaşma, ekrandan okuyarak/basılı materyal okuyarak ulaşma, eğlenceli metinler/akademik metinler aracılığıyla ulaşma, fiziksel kütüphanelerde/sosyal ağ kütüphanelerinde okuma yaparak ulaşma ve keşfetme yöntemi/okuma yoluyla ulaşma tercihlerine göre çeşitlilik göstermektedir. Bu çalışmada dijital yerli grubunu oluşturan öğrencilerin bilgiye ulaşma tercihlerine yönelik görüşlerini ortaya çıkarmak amaçlanmıştır. Araştırma, kapsamı ve içeriği gereği nitel araştırma yöntemine uygun bir şekilde yürütülmüştür. Araştırmanın verileri, Cemil Meriç Sosyal Bilimler Lisesi'nde eğitim gören on dört öğrenci ile yapılan görüşmelerden elde edilmiştir. Çalışmada, öğrencilerin bilgiye ulaşma tercihlerine yönelik görüşlerini elde edebilmek için yarı yapılandırılmış mülakat formunun çalışmaya uyarlanmış hali kullanılmıştır. Çalışma sonuçlarına göre öğrencilerin bilgiye grafik veya metin okuyarak ulaşma boyutunda eşit dağılım gösterdiği ve daha çok basılı materyaller tercih ettiği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Dijital göçmen, dijital yerli, okuma becerileri.

Abstract. Developments in information technologies in the recent years affect each area of the life as well as educational area and contribute to important changes in this area. As a result of possessing characteristics of the digital culture process by students and nourishment of students by digital input with effect of technology on the educational area, the concepts of digital native and digital immigrant in the literature are met. While students of today are digital native group, parents and teachers are digital immigrants. Views oriented preferences to reach the information of digital native groups that are the students differs from digital immigrants. These differences vary according to reaching by reading graphic/written text, reaching as detail/abstract, reaching by reading from screen/reading by printed material, reaching by enjoyable texts/academic texts, reaching by reading in physical libraries/social network libraries, reaching by exploring method/reading. In this study, revealing the views oriented preferences to reach the information of students that are digital native group was aimed. The study was conducted as qualitative research method due to its scope and content. Data of the study were obtained from interviews of 14 students in Cemil Meric High School of Social Sciences. In the study, semi-structured interview form in order to obtain views oriented preferences to reach the information was used. According to the results of the study, it was seen that the students were distributed evenly in terms of access to information by reading the graphics or texts and preferred more printed materials.

Keywords: Digital immigrant, digital native, reading skills.

Toplumsal Mesaj. Bu çalışmada dijital yerli grubunu oluşturan öğrencilerin bilgiye ulaşma tercihlerine yönelik görüşlerini ortaya çıkarmak amaçlanmıştır. Çalışma sonuçlarına göre öğrencilerin bilgiye grafik veya metin okuyarak ulaşma boyutunda eşit dağılım gösterdiği ve daha çok basılı materyaller tercih ettiği görülmüştür.

Public Interest Statement.

In this study, revealing the views oriented preferences to reach the information of students that are digital native group was aimed. According to the results of the study, it was seen that the students were distributed evenly in terms of access to information by reading the graphics or texts and preferred more printed materials.

* Doç. Dr., Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Bölümü, aokur@sakarya.edu.tr

** Arş. Gör., Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Bölümü, gdemirdoven@sakarya.edu.tr

1. GİRİŞ

Günümüzde yaşanan teknolojik gelişmeler göz önüne alındığında dijital çağın bir gereği olarak öğrencilerin bilgiye ulaşma tercihlerine yönelik görüşleri birbirlerinden farklılık göstermektedir. Günümüz öğrencileri, dijital bir kültür sürecinde işlenmekte ve dijital girdiler aracılığıyla beslenmektedir. Çetin ve Özgiden (2013), Tarım Devrimi ve Sanayi Devrimi'nden sonra insanlığı etkileyen en önemli değişimlerden biri olarak görülen dijital gelişimle beraber oluşan bu dönemin; Bilgi Toplumu/Çağı, Enformasyon Toplumu/Çağı (Information Society/Age), İnternet Toplumu/Çağı (Internet Society/Age), Bilişim Çağı (Comuting Age), Elektronik Çağ (Elektronik Age), Siber Toplum/Çağ (Cyber Society/Age), Dijital Çağ (Digital Age), Sanayi-Ötesi Çağ (Post-Industrial Age) ve Post-Modern Çağ (Post-Modern Age) gibi isimlerle adlandırıldığını belirtmektedir. Söz konusu tanımların ortak çıkış noktası olarak bilgi alışverişinin basılı sayfalardan dijital ekran sayfalarına doğru yön değiştirmesi gösterilebilir. Hengirmen (2009), bilgi kavramını, bildirişimde bildirinin içeriği olarak tanımlamaktadır. Ögüt (2003) ise bu kavramı, belirli bir süreçten geçerek işlenmiş, sahibi için anlamlı olan, yönetsel karar almada stratejik önemi bulunan veya gerçek değeri olan veri olarak tanımlamaktadır. Bilgi kavramını, zihinsel işleme süreçleri sonucu ortaya çıkan ürün olarak göz önüne alındığında bu durumun çağımız öğrencilerinin bilgiyi anlamlandırma, sınıflandırma ve dolayısıyla bilgiye ulaşma tercihlerinin de bir önceki nesil öğrencilere farklılık göstermesi kaçınılmazdır.

Helsper ve Enyon (2009), yeni teknolojilerin genç nesillerin yaşamlarında belirleyici bir özellik haline geldiğini ve gençlerin iletişim, sosyalleşme, yaratma ve öğrenme biçimlerinde köklü değişikliklerin gerçekleşmesini tetiklediğini ifade etmektedir. Bu değişiklikler, eski nesil öğretici ve yeni nesil öğrencilerin birbirlerini anlamalarında farklılıklar yaratmaktadır. Bilgiç, Duman ve Seferoğlu (2011), son yıllarda hızla gelişen teknolojilerin kuşaklar arasında uçurumlarla ifade edilebilecek farklılıklar yarattığına dikkat çekmektedir. Çetin ve Özgiden (2013) ise yaşadığımız dijital çağda, sanal gerçekliğe aşına olan ve yabancı kalanlar arasındaki mesafenin gittikçe açıldığını dile getirmektedir. Selwyn (2003), bilgisayar ve video oyunu olgularının 1970'lerden itibaren hayatımıza girdiğini ve bu tarihten itibaren genç bilgisayar kullanıcıları tarafından teknoloji ve toplum ile ilgili kamu beklentilerini şekillendirmede bir araç olarak kullanıldığını belirtmektedir. Bu doğrultuda, toplumsal beklentiler evrensel olarak bilgiye hızlı ve kapsül bir şekilde ulaşma yönünde bir seyir izlemiştir. Geçmişten günümüze kadar olan nesillerin sınıflandırılmasında çeşitli ölçütler odak noktası olarak belirlenmiştir. Sprenger (2010), 1946 yılından bu yana oluşan jenerasyonları sınıflandırmak için teknolojiyi kullanan bireylerin doğum yıllarını esas almış ve bireyleri Tablo 1'de görüldüğü üzere aşağıdaki şekilde sınıflandırmıştır.

Tablo 1. Teknolojiyi Kullanan Bireylerin Doğum Tarihlerine Göre Sınıflandırılması (Sprenger, 2010)

Doğum Yılı	Popüler İsim	Teknoloji ile Öğrenme Ortamı
1946-1964 arası	TV jenerasyonu (Baby Boomers)	Pasif
1965-1976 arası	X jenerasyonu	En yüksek eğitim seviyesine sahiptir.
1977-1998 arası	Y jenerasyonu (Net jenerasyonu)	Bilgisayar ve diğer teknolojileri kullanarak büyüdüler
1999 ve sonrası	Z jenerasyonu (Yeni jenerasyonu)	Kendileri gibi aileleri de teknolojiyi kucaklayan ilk nesil

Tablo 1'de görüldüğü üzere, 1946 ile 1964 yılları arasında doğan bireyler, teknolojinin öğrenme ortamlarına henüz yansımamış olması nedeniyle teknoloji ile öğrenme boyutunda pasif bir konumda yer almaktadır. 1965 ile 1976 yılları arasında doğan bireyler, 'x jenerasyonu' olarak adlandırılmakta ve teknoloji ile büyüyen ilk neslin öncüsü konumunda bulunmaktadır. 1977-1998 yılları arasında doğan bireyler 'y jenerasyonu' olarak adlandırılmaktadır. Teknolojide meydana gelişmelerin yoğun bir şekilde öğrenme ortamlarına yansımaya başlamış olması nedeniyle

bilgisayar ve diğer teknolojileri kullanarak büyüyen 'x jenerasyonu' ile bu jenerasyonun öncüsü konumunda bulunan 'y jenerasyonu' arasında bilgiyi anlamlandırma boyutunda birtakım farklılıklar bulunmaktadır. Net jenerasyonu olarak büyüyen nesil bilgisayar ve diğer teknolojileri kullanmalarına karşın teknolojiyi yaşamlarının bir parçası olarak benimsememişlerdir. 1999 yılı ve sonrasında doğan bireyler ise kendileri gibi aileleri de teknolojiyi kucaklayan ilk nesil olmaları yönüyle önem teşkil etmektedir.

Prensky (2001), günümüzde öğrencilik kavramının köklü bir değişiklik yaşadığını ve günümüz öğrencilerinin artık, eğitim sistemimizin öğretmek için tasarladığı insanlar olmadığını ifade etmektedir. Araştırmacı, günümüz öğrencilerinin düşünme ve bilgiyi işleme işlevlerinin ebeveynlerinden farklılık gösterdiğini belirtmekte ve bu öğrenci grubunu 'dijital yerliler' olarak adlandırmaktadır. Şahin (2009), bu farklılığı beynin şekil alabilirliği (neuroplasticity) kavramı ile ilişkilendirmekte ve bu kavramı, beynin yaşam boyunca şekil alabilirliğini koruyarak ölen hücrelerin yenileriyle değiştirilmesi ve farklı yaşantılara göre beynin farklı şekil alması şeklinde, özetlemektedir. Bu bağlamdan yola çıkarak öğrencilik kavramının değişmesinin insan beyninde öğrenme süreçlerine ilişkin gerçekleşen hücre değişimleri aracılığı ile ilişkilendirilebilir. Prensky (2001), dijital çağda doğmayan fakat hayatlarının ilerleyen noktalarında dijital çağa hayran kalan ve yeni teknolojinin birçok yönüne uyum sağlayan kişileri ise 'dijital göçmen' olarak sınıflandırmaktadır. Yıldız (2012), öğrencilerin bilgi edinme yaklaşımlarını incelediği çalışması sonucunda yeni bir kavram olarak 'dijital melez' kavramını önermiş, alan yazında 1980 ve sonrası olarak belirlenen dijital yerlilerin doğum tarihinin milenyum çağı olan 2000 ve sonrası; dijital göçmenlerin doğum tarihinin 1970 öncesi ve dijital melezler olarak adlandırılacak grubun ise 1970 - 1999 arası doğanlar olarak tanımlanması gerektiğini belirtmiştir. Karabulut (2015), dijital melezlerin dijital imkanlardan dijital yerliler kadar verimli bir şekilde yararlanamadıklarını fakat dijital göçmenler kadar teknolojiye karşı dirençli olmadıklarını ifade etmektedir. Watson (2013), farklı milliyetlerdeki dijital yerlilerin teknoloji kullanımları arasında farklılık bulunup bulunmadığı sorusuna yanıt aradığı çalışmasında, farklı milliyetlerdeki öğrencilerin donanım ve yazılım teknolojilerini kullanımları arasında farklılıklar bulunduğu sonucuna ulaşmış ve öğrencilerin milliyetleri ve eğitim seviyeleri göz önüne alındığında dijital yerli kavramını arıtmak ve yerine daha tutarlı bir kavram olan dijital kabileler (digital tribes) kavramının kullanılmasını önermiştir. Howe ve Strauss (1991), 1982-2000 yılları arasında doğanları 'milenyum nesli' olarak adlandırmakta ve bu neslin kendilerinden önceki neslin (1961-19819) takipçisi olduklarını fakat onlar gibi olmayı istemediklerini vurgulamaktadır. Pedro (2006), 1980 sonrası doğmuş olan ve dijital aygıtlarla çevrili bir ortamda büyüyen nesli sınıflandırmak için 'yeni bin yılın öğrencileri' kavramını kullanmıştır. Araştırmacı, bu neslin belirleyici özelliği olarak dijital aygıt kullanımını ölçüt almıştır. Golding (2000), yapılan araştırmaların gençlerin dijital teknolojiye erişim becerilerinin sosyo-ekonomik durum, sosyal sınıf, cinsiyet, bulunulan coğrafya ve toplumdaki sosyal ilişkiler ilgili yakından ilişkili olduğuna işaret ettiğini ifade etmektedir. Ransdell vd. (2011) ise dijital yerlileri doğum yıllarının dışında çevrimiçi etkinlikleri hakkındaki duygularına, açıklamalarına ve davranışlarına bakarak tanımlamışlardır. Araştırmacılara göre, doğu yılı dijital yerlilerin dijital yerli olduklarını destekleyen bir gösterge niteliğindedir.

Söz konusu sınıflandırmalar ve teknolojide hızla meydana gelen gelişmeler göz önüne alındığında 'dijital yerli' ve 'dijital göçmen' sınıflandırmalarının keskin bir biçimde yapılmaması gerektiği ve bir ara renk olarak geçiş nesli olan 'dijital melez' kavramının da dikkate alınması ya da hızla meydana teknolojik gelişmeler doğrultusunda 'dijital yerli' kavramının damıtılarak 'dijital kabile' (digital tribe) kavramının da göz önünde bulundurulması düşünülebilir.

Prensky (2001), dijital yerlilerin; bilgiyi hızlı şekilde almaya alışkın olduklarını, eş güdümlü süreç ve çoklu görevlerden hoşlandıklarını, metinlerin aksine grafik okumayı tercih ettiklerini ve internet ağına bağlandıklarında en verimli şekilde çalıştıklarını belirterek bu öğrenci neslinin oyunları, ciddi çalışmalara tercih ettiklerini vurgulamaktadır. Sprenger (2010), dijital yerlilerin istedikleri, ilgi duydukları işlerle zaman geçirecek motive olduklarını ve bilgisayar ya da dijital aygıt

kullandıklarında tüm süreci takip ettiklerinin altını çizmektedir. Tonta (2009) ise, dijital yerlilerin bir makaleyi baştan sona doğrusal bir biçimde okumak yerine kapsül halinde rastgele okumayı tercih ettiklerine dikkat çekmektedir. Prensky (2001), dijital göçmenlerin bu becerilere neredeyse tamamen yabancı oldukları ve yavaş yavaş, adım adım, her seferinde tek tek ve her şeyden önce ciddiye alarak öğretmeyi tercih ettiklerini belirtmektedir. Bilgiç, Duman ve Seferoğlu (2011), dijital göçmenlerin teknolojik bir aleti kullanmadan önce kullanma kılavuzunu okuduklarını; dijital yerlilerin ise keşfetme yöntemi ile kendi kendilerine öğrendiklerini ifade etmektedir. Kürkcü'ye (2015) göre, dijital göçmenler dijital medya araçlarını ikinci kaynak olarak kullanmaktadır. Bilgi edinmek için ilk olarak basılı kaynaklara başvururlar, sonrasında ise interneti tercih ederler. Kurt, Gününç ve Ersoy (2013), dijital göçmen grubunda bulunan öğretmen, akademisyen, mühendis ve iş hayatına dahil diğer diğer kişilerin çağa ayak uydurabilmek için teknolojiyi takip etmek zorunda olduklarını dile getirmektedir. Eşgi (2013), dijital yerliler ile dijital göçmenler arasındaki teknolojiyi kullanma boyutundaki temel farkı, dijital yerlilerin teknolojik aygıtlardan yararlanmanın ötesinde onları yaşamın biçimlerinin bir parçası olarak görmeleri olarak, ifade etmektedir. Weiss ve Bader (2010), dijital yerli grubunu oluşturan öğrencilerin öğretmenlerini olumsuz olarak eleştirdikleri istenmeyen durumların karşılıklı anlaşmazlığın sonucu olarak ortaya çıktığına vurgu yaparak geleneksel sınıf ortamında öğrencilerin 'yerli grubunu', öğretmenlerin ise 'göçmen grubunu' oluşturduklarını ifade etmektedir.

Yazıcı ve Kültür (2013), öğretimde medya (öğrenme-öğretme sürecinde öğretmeni de kapsayacak şekilde bilgisayar, kitap, televizyon gibi araçlar veya araçlar) kullanımı konusunda iki temel bakış açısı olduğunu ifade etmektedir. Araştırmacılara göre; birinci grup, medyanın ve medya özelliklerinin (örneğin ekran büyütme) öğretime katkısı olmadığını ve öğrenme için özel bir medya tipinin gerekli olmadığını savunurken; ikinci grup ise medyanın yöntemden ayrıştırılamayacağını ve bazı medya özelliklerinin öğretime ve öğrencinin motivasyonuna katkıda bulunabileceğini öne sürmektedir. Hastings ve Tracey (2005), günümüzde bazı akademisyenler medyanın öğretime katkısının olup olmadığını değil, katkısının nasıl olduğunun tartışılması gerektiğini savunmaktadır.

Dijital yerli grubunu oluşturan öğrencilerin nasıl öğrendiklerinin ve bilgiye ulaşma tercihlerine yönelik isteklerinin belirlenmesinin eğitim sürecine birçok katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu bağlamdan yola çıkarak araştırmanın konusunu; 'Ortaöğretim Öğrencilerinin Bilgiye Ulaşma Tercihlerine Yönelik Görüşleri' oluşturmaktadır.

1.1 Amaç

Dijital yerli ve dijital göçmen gruplarının bilgiye; grafik/yazılı metin okuyarak ulaşma, ayrıntılı/özet şekilde ulaşma, ekrandan okuyarak/basılı materyal okuyarak ulaşma, eğlenceli metinler/akademik metinler aracılığıyla ulaşma, fiziksel kütüphanelerde/sosyal ağ kütüphanelerinde okuma yaparak ulaşma ve keşfetme yöntemi/okuma yoluyla ulaşma tercihlerine göre çeşitlilik göstermektedir. Bu çalışmada dijital yerli grubunu oluşturan öğrencilerin bilgiye ulaşma tercihlerine yönelik görüşlerini ortaya çıkarmak amaçlanmıştır.

2. YÖNTEM

Araştırmanın kapsamı ve içeriği gereği nitel araştırma yöntemine uygun olarak planlanmıştır. "Nitel araştırma gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlanabilir" (Yıldırım ve Şimşek, 2013: 45). Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden mülakat yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın nitel verileri okuma eğitimi ve dijital okuma alanları üzerine çalışmalar yapan iki uzman görüşünden yararlanılarak hazırlanmış yarı yapılandırılmış mülakat formu ile elde edilmiştir.

2.1. Çalışma Grubu

Çalışma grubunu Sakarya Cemil Meriç Sosyal Bilimler Lisesi'nde öğrenim görmekte olan on dört öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri bu öğrenci grubuyla ile yapılan görüşmeler sonucu

elde edilmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin yedisi erkek, yedisi kızdır. Beş öğrenci dokuzuncu sınıf; üçer öğrenci ise hazırlık, on ve on birinci sınıflarında eğitim almaktadır. Örneklem seçiminde kolay ulaşılabilirlik ve gönüllülük esas alınmıştır.

2.2 Veri Toplama Yöntemi

Çalışmada, veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış mülakat formu kullanılmıştır. Görüşmeler, 1 Mart 2017 tarihinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın geçerlik ve güvenilirliğinin sağlanabilmesi için görüşmeler öğrencilerle birebir şekilde ses kaydı altına alınarak gerçekleştirilmiştir. Görüşme kayıtları yazıya aktarıldıktan sonra katılımcıların teyidi alınmış ve katılımcı görüşleri alıntı şeklinde kodlanarak verilmiştir. Çalışmanın güvenilirliği hesaplanırken Miles ve Huberman (2015) tarafından geliştirilen görüş birliği formülü kullanılmıştır. Güvenirlik = Görüş Birliği Sayısı/Toplam Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı Sayısı Formül kullanılarak yapılan hesaplama sonucunda Güvenirlik = %87 bulunmuş ve çalışma güvenilir kabul edilmiştir.

2.3 Verilerin Analizi

Araştırmanın nitel verileri olan görüşme kayıtları yazıya aktarılarak incelenmiştir. Öğrencilerin mülakat sorularına verdikleri cevapların değerlendirilmesinde içerik analizi uygulanmıştır. Yıldırım ve Şimşek (2013), içerik analizinde temel amacın, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşabilmek olduğunu ifade etmektedir. Bu amaç doğrultusunda içerik analizi türlerinden kategorisel analiz kullanılmıştır. Tavşancıl ve Aslan'a (2001) göre kategorisel analiz, genel olarak belirli bir mesajın önce birimlere bölünmesi ve ardından bu birimlerin önceden saptanmış ölçütlere göre kategoriler halinde sınıflandırılmasıdır. Kategorisel analizde önce veriler kodlanmıştır. Bu kodlama önceden belirlenmiş kavramların yanı sıra verilerin kodlanması sırasında ortaya çıkan kavramlara göre de yapılmıştır. Ardından kodları genel düzeyde açıklayan kategoriler belirlenmiş ve bulgular yorumlanmıştır. Ardından kodları genel düzeyde açıklayan kategoriler belirlenmiş ve bulgular yorumlanmıştır. Görüşme formlarından öğrencilere ait cümleler aktarılırken her bir öğrenci belirli bir numara ile kodlanmış ve kod numarasının önüne her öğrenci için 'K' getirilmiştir.

3. BULGULAR

3.1. Öğretmen Adaylarının BSB'ne Dayalı Deney Tasarlama Düzeyleri: Araştırmanın nitel verileri 'Bilgiye Grafik veya Yazılı Metin Okuyarak Ulaşma', 'Bilgiye Ayrıntılı veya Özet Şekilde Ulaşma', 'Bilgiye Ekrandan veya Basılı Materyalden Okuyarak Ulaşma', 'Bilgiye Eğlenceli veya Akademik Metinler Aracılığıyla Ulaşma', 'Bilgiye Fiziksel Kütüphanelerde veya Sosyal Ağ Kütüphanelerinde Okuma Yaparak Ulaşma' ve 'Bilgiye Keşfetme Yöntemi veya Okuma Yoluyla Ulaşma' başlıkları olmak üzere altı ana tema altında incelenmiştir.

3.1. Bilgiye Grafik veya Yazılı Metin Okuyarak Ulaşma

Çalışmanın ilk ana temasını, 'Bilgiye Grafik veya Yazılı Metin Okuyarak Ulaşma' başlığı oluşturmaktadır. Bu doğrultuda öğrencilere "Herhangi bir bilgiye grafik okuyarak mı, metin okuyarak mı ulaşmak istersiniz?" sorusu yöneltilmiştir.

Tablo 2. Bilgiye Grafik veya Metin Okuyarak Ulaşma Tercihlerine Yönelik Öğrenci Görüşleri

Öğrenci Cümleleri	Kodlar	Kategoriler
"Grafik... Daha özet şeklinde olduğunu ve beni yormadan kolay yol ile ulaşabileceğimi düşünüyorum bilgiye (K10).", "Grafik... Daha hareketli olduğu için daha rahat anlamamı, kalıcı olmasını sağlar. Biraz daha canlı gözüktüğü için daha dikkat çekiyor (K4)."	Grafik okuyarak daha kolay/rahat öğrenme, okumanın öğrenmeyi daha kalıcı hale getirmesi, grafiğin bilgiyi özet şeklinde vermesi, grafiğin göze daha çok hitap etmesi	Grafik okuyarak daha iyi anlama

<p>"Düz metin şeklinde ulaşmayı tercih ederim. Çünkü daha kolay ve basit olduğunu düşünüyorum. ... Hazıra alışık galiba, öyle düşünüyorum. Metin okumak daha basit kolay (K7).", "Şahsen düz metni tercih ederim. Bu şahsi kanaatim ama grafikde de anlayabilecek çok arkadaşım var. Kişiyeye göre değişen bir şey. Umberto Eco'nun 'Kitaplardan Kurtulabileceğinizi Sanmayın' röportajı çok etkilidir benim için. Gerçekten kitaplardan ve yazıdan kurtulabileceğimi düşünmüyorum. Fizik dersinden, matematik dersinden böyle konulardan uzaklaşmamın sebebi de grafikleri sevmemem. Daha suni şeyler geliyor. Düz metin daha insana yakın, insan tarafından yapılmış bir şey gibi (K8)."</p>	<p>Yazılı metin aracılığıyla öğrenmenin daha etkili gerçekleşmesi, bilgiye yazılı metin okuyarak ulaşma alışkanlığının olması, yazılı metin okumanın daha kolay olması, yazılı metnin insana daha yakın gelmesi/daha çok ilgi çekmesi</p>	<p>Yazılı metin okuyarak daha iyi anlama</p>
--	---	--

Çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin yedisi 'Grafik okuyarak daha iyi anlama' kategorisi doğrultusunda görüşlerini dile getirirken; yedi öğrenci ise 'Yazılı metin okuyarak daha iyi anlama' kategorisi kapsamında görüşlerini ifade etmiştir.

3.2 Bilgiye Ayrıntılı veya Özet Şekilde Ulaşma

Çalışmanın ikinci ana temasını ise 'Bilgiye Ayrıntılı veya Özet Şekilde Ulaşma' başlığı oluşturmaktadır. Bu bağlamda öğrencilere "Herhangi bir bilgiye ayrıntılı şekilde mi, özet şeklinde mi ulaşmak istersiniz?" sorusu yöneltilmiştir.

Tablo 3. Bilgiye Ayrıntılı veya Özet Şekilde Ulaşma Tercihlerine Yönelik Öğrenci Görüşleri

Öğrenci Cümleleri	Kodlar	Kategoriler
<p>"Ayrıntılı çalışmayı tercih ederim. Çünkü özet belki daha kısa sürecektir, belki daha çok işime yarayacak ama ayrıntılı çalışmalarda ben kendi özetimi kendi düşüncelerim şeklinde yazabilirim ve ayrıntılı çalışmalarda belki özette kaçırılan yerler olabilir. Belki yanlış yazılmış yerler olabilir (K9).", "Daha detaylı bir çalışma yapmak isterim. Çünkü özeti yapan kişi biraz daha öznel bir şekilde yorumlayacaktır ve bana daha nesnel konular gerekecektir. Eğer bir proje varsa onun özetini okumaktansa tamamını okumam daha yararlı olacaktır. Daha detaylı öğrenebilirim böylelikle (K14)."</p>	<p>Ayrıntıların daha önemli bulunması/göze çarpması, özet bilgilere güvenmeme, özet bilgilerin öznellik içermesi</p>	<p>Ayrıntılı okuyarak daha detaylı bilgiye ulaşma</p>

"Her sorumu karşılayacaksa özeti tercih ederim. Daha kolay, daha pratik (K4)." Özetin daha kolay ve pratik olması Özet okuyarak daha pratik bilgilere ulaşma

"Bilginin içeriğine göre değişir, hangi alt başlıkta olduğuna göre değişir. Örneğin, edebiyatla ya da tarihle ilişkili bir şey ise, uluslararası ilişkilerse, kesinlikle detaylı tercih ederim. Ama ilgilenmediğim bir dalda ise matematik ise örneğin, kesinlikle özet olmasını tercih ederim. İlgili alanıma göre öğrenmen gerektiği kadarının öğrensem yeterli bazı alanlarda (K8).", "Konusuna göre değişir. İlgili alanım değilse özet şekilde tabii ki (K5)." Özet veya ayrıntılı okumanın ilgi alanına göre seçilmesi Özet veya ayrıntılı okumanın bağlama göre seçilmesi

Öğrencilerin sekizi 'Ayrıntılı okuyarak daha detaylı bilgilere ulaşma' kategorisi bağlamında görüşlerini belirtmiştir. Bir öğrenci 'Özet okuyarak daha pratik bilgilere ulaşma' kategorisi doğrultusunda; beş öğrenci ise 'Özet veya ayrıntılı okumanın bağlama göre seçilmesi' kategorisi doğrultusunda görüşlerini ifade etmiştir.

3.3. Bilgiye Ekrandan veya Basılı Materyal Okuyarak Ulaşma

Çalışmanın üçüncü ana temasını, 'Bilgiye Ekrandan veya Basılı Materyalden Okuyarak Ulaşma' başlığı oluşturmaktadır. Bu kapsamda öğrencilere "Herhangi bir bilgiye ekrandan okuyarak mı, basılı materyalden okuyarak mı ulaşmak istersiniz?" sorusu yöneltilmiştir.

Tablo 4. Bilgiye Ekrandan veya Basılı Materyal Okuyarak Ulaşma Tercihlerine Yönelik Öğrenci Görüşleri

Öğrenci Cümleleri	Kodlar	Kategoriler
"Ben ekrandan okumayı tercih ederim. Çünkü teknoloji geliştiği için bilgisayarla daha hızlı neşir oluyoruz. O, bize daha cazip gelir. Kimse basılı metine tercih etmez bence. Çünkü ekran herkese daha cazip gelir. Böyle renkli olması falan... Daha hoş, daha anlayışlı bir şekilde olduğu için herkes bence ekranı tercih eder (K1).", "Ekrandan okumak daha kolay. Çünkü yazıcıda onu çıkartmak, sonra onu sıralamak daha uzun iş olduğu için eğer kısa zamanda ulaşmak istiyorsam (K13)."	Ekrandan okumanın daha cazip/ kolay gelmesi	Ekrandan okuyarak daha iyi anlama
"Basılı materyal ile okumak isterim. Çünkü mesela bir kitap okuyorsunuz ya da tableten okuyorsunuz. Tableten okuduğumuzda o kitabın içine giremem ben. O kitabın kokusunu, içindekileri anlayamam diye düşünüyorum. Normal kitaptan elimde okurum (K2).", "Kesinlikle basılı sayfadan tercih ederim. Birkaç neden söyleyebilirim. Birincisi teknolojik aletlerle aram hiç iyi değildir. Kullanmayı beceremem. Kullanabilsem bile biri o sayfayı açıp bıraksa gözlerimi çok ağrıtır. Bedenen, biyolojik olarak alışkın bir şey değil teknolojik aletler. İkinci sebebi, dokunabildiğim bir yazı benim için çok daha yakındır. Çok daha iyi anlayabileceğimi düşünüyorum ve üçüncüsü okumak sadece zihnen yapılan bir eylem değildir. Yani, görüp almayız okumayı. Aynı bir yeri seyretmek gibi. Bir manzaranın tablosuna bakmakla içinde olup oraya bakmak farklı şeylerdir (K8)."	Basılı materyale dokunma isteği, bilgiye basılı materyal okuyarak ulaşma alışkanlıklarının olması, ekrandan okumanın sağlık sorunlarına yol açması, ekrandan okumadan zevk alınmaması, basılı materyalin üzerine not alma imkânının daha pratik olması	Basılı materyalden okuyarak daha iyi anlama

Örneklemleri oluşturan öğrencilerin on ikisi 'Basılı materyalden okuyarak daha iyi anlama' kategorisi doğrultusunda düşüncelerini dile getirirken; katılımcıların ikisi ise 'Ekrandan okuyarak daha iyi anlama' kategorisi kapsamında görüşlerini belirtmiştir.

3.4 Bilgiye Eğlenceli veya Akademik Metinler Aracılığıyla Ulaşma

Çalışmanın dördüncü ana temasını, 'Bilgiye Eğlenceli veya Akademik Metinler Aracılığıyla Ulaşma' başlığı oluşturmaktadır. Bu başlık altında öğrencilere "Herhangi bir bilgiye eğlenceli metinler aracılığıyla mı, akademik metinler aracılığıyla mı ulaşmak istersiniz?" sorusu yöneltilmiştir.

Tablo 5. Bilgiye Eğlenceli veya Akademik Metinler Okuyarak Ulaşma Tercihlerine Yönelik Öğrenci Görüşleri

Öğrenci Cümleleri	Kodlar	Kategoriler
"Ben, eğlenceliyi daha çok tercih ederim. Çünkü yaşım itibarıyla eğlenceli bir şekilde beni daha çok cezbeder. O konuda beni daha çok bakmaya iter. O yüzden eğlenceli bir şekilde bana daha iyi aktarılabilir (K1).", "Evet. Dergiler daha eğlenceli oluyor. Düz kitaplardan çok dergilerde daha eğlenceli oluyor. Eğlenceli olduğu için daha kalıcı oluyor ayrıca (K6)."	Eğlenceli metinlerin daha cazip gelmesi, eğlenceli metinler aracılığıyla verilen bilgilerin daha kalıcı olması	Eğlenceli metin okuyarak daha iyi anlama
"Evet, (eğlenceli metinler aracılığıyla öğrenme) gerçekleşmez. Çünkü tam aynı şey değil ki. Yoğunlaşabileceğimi düşünmüyorum (K7).", "Bilimsel bilgi nesnel bir şekilde ortaya konulacaktır ve bu nesnellikte, eğlenceli metinde daha az ortaya çıkacaktır (K14)."	Eğlenceli metinlerde odaklanma problemlerinin yaşanması, eğlenceli metinler aracılığıyla ayrıntılı öğrenmenin gerçekleştirilmesine inanılmaması, öğrenmenin ciddi bir iş olması, eğlenceli metinlerin nesnel olacağına inanılmaması	Akademik metin okuyarak daha iyi anlama

Araştırmaya katılan öğrencilerin altısı 'Eğlenceli metin okuyarak daha iyi anlama' kategorisi bağlamında görüşlerini belirtmiştir. Sekiz öğrenci ise 'Akademik metin okuyarak daha iyi anlama' kategorisi ekseninde görüşlerini dile getirmiştir.

3.5 Bilgiye Fiziksel Kütüphanelerde veya Sosyal Ağ Kütüphanelerinde Okuma Yaparak Ulaşma

Çalışmanın beşinci ana teması, 'Bilgiye Fiziksel Kütüphanelerde veya Sosyal Ağ Kütüphanelerinde Okuma Yaparak Ulaşma' başlığı oluşturmaktadır. Bu doğrultuda öğrencilere "Herhangi bir bilgiye fiziksel kütüphanelerde okuma yaparak mı, sosyal ağ kütüphanelerinde okuma yaparak mı ulaşmak istersiniz?" sorusu yöneltilmiştir.

Tablo 6. Bilgiye Fiziksel Kütüphanelerde veya Sosyal Ağ Kütüphanelerinde Okuma Yaparak Ulaşma Tercihlerine Yönelik Öğrenci Görüşleri

Öğrenci Cümleleri	Kodlar	Kategoriler
"Ben, kütüphaneye gidiyorum. Çünkü kütüphanede bir şeye bağlı kalmıyorum. Mesela, oradaki amacımı tamamliyorum. Sonra biraz daha kalıp kitapları inceliyorum (K2).", "Kütüphaneler, müzeler öncelikli tercihim olurdu. Çünkü internette bir şekilde kısıtlanacağımı düşünüyorum. Kütüphanelerde sınırsız bir şekilde kendim yorumlayabilirim. İnternette bu bir şekilde kısıtlayacak beni (K14)."	Fiziksel kütüphanelerde basılı materyale hemen ulaşabilme, kütüphaneye gitmenin sosyal bir etkinlik olarak görülmesi, kütüphane ortamının rahatlatması, teknoloji ile uyum sağlayamama	Fiziksel kütüphaneler aracılığıyla bilgiye daha kolay ulaşma

<p>"Ben sosyal ağları kullanırım. Çünkü arayacağım konuyu daha kolay, daha net bir şekilde sosyal ağlarda daha rahat bulabilirim. Kütüphanelerde daha çok bilgi vardır ama sosyal ağlarda daha rahat, daha kolay bulabileceğimi düşünüyorum (K1).", "... Herhangi bir kütüphane ya da üniversitenin internet ağına bağlanarak ulaşmayı tercih ediyorum. (Bir araştırma yapacağım zaman) Bilgisayara veriyorum ilk önceliği. Ondan sonra ilgimi çekti vs. kitaplara yöneliyorum (K7)."</p>	<p>Sosyal ağ kütüphaneleri aracılığıyla bilgiye daha kısa zamanda daha kolay/rahat ulaşma, sosyal ağ kütüphanelerinin daha pratik olması</p>	<p>Sosyal ağ kütüphaneleri aracılığıyla bilgiye daha kolay ulaşma</p>
---	--	---

Örnekleme oluşturan öğrencilerin yedisi 'Fiziksel kütüphaneler aracılığıyla bilgiye ulaşma' kategorisi bağlamında düşüncelerini bildirmiştir. Örneklemin yedisi ise 'Sosyal ağ kütüphaneleri aracılığıyla bilgiye daha kolay ulaşma' kategorisi doğrultusunda düşüncelerini ifade etmiştir.

3.6 Bilgiye Keşfetme Yöntemi veya Okuma Yoluyla Ulaşma

Çalışmanın son ana temasını ise 'Bilgiye Keşfetme Yöntemi veya Okuma Yoluyla Ulaşma' başlığı oluşturmaktadır. Bu bağlamda öğrencilere "Herhangi bir bilgiye keşfetme yöntemi ile mi, okuma yoluyla mı ulaşmak istersiniz?" sorusu yöneltilmiştir.

Tablo 7. Bilgiye Keşfetme Yöntemi veya Okuma Yoluyla Ulaşma Tercihlerine Yönelik Öğrenci Görüşleri

Öğrenci Cümleleri	Kodlar	Kategoriler
<p>"Kurcalayarak bulurum. Kurcaladıkça, gittiğimiz gibi yol mesela nereden geldiğimizi biliyoruz, ne yaptığımızı biliyoruz. Hem kurcalamak daha eğlenceli... Okudukça insan sıkılır yani. Kurcalayınca iyice anlıyorsun. Canın da çok sıkılmıyor (K4).", "Keşfederek... Yani, kurcalayarak... Daha önce hiç kullanma kılavuzuna bakmadım. Çünkü kullanma kılavuzunda olmayan şeyleri de bulabilirsin bence. Keşfederek daha iyi. İlk tercih ettiğim şey, o (K6)."</p>	<p>Keşfederek öğrenmenin daha eğlenceli olması, keşfederek öğrenmenin yaratıcılığı geliştirmesi</p>	<p>Keşfetme yöntemi ile bilgiye daha kolay ulaşma</p>
<p>"Ben, kullanma kılavuzunu okurum. Çünkü bir şeyi bilmeden yaparsam yanlış şeyler olabileceğini düşünüyorum. Mesela, bir bilgisayar aldım. Bunu ilk yapmadan önce okurum nasıl açılıyor diye. Hatta internette araştırırım. Ondan sonra açarım (K2).", "Kullanım kılavuzuna bakarım. Benim daha önce bilmediğim bir yöntemi var. İstediklerimi nasıl yapabileceğimi bilmiyorum ama bana yanında onun satın alırken gayet iyi açıklamışlar. Neden saatlerce onunla uğraşıp hatta belki de bozacağım. Onun yerine kullanma kılavuzuna bakmayı düşünürüm (K12)."</p>	<p>Hata yapma/teknolojik aleti bozma korkusu, zaman kaybını engelleme</p>	<p>Okuma yoluyla bilgiye daha kolay ulaşma</p>

Çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin onu 'Keşfederek yöntemi ile bilgiye daha kolay ulaşma' kategorisi kapsamında görüşlerini belirtirken; öğrencilerin dördü ise 'Okuma yoluyla bilgiye daha kolay ulaşma' kategorisi ekseninde görüşlerini bildirmiştir.

4. SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER

4.1 Sonuçlar

1. Araştırmanın ilk ana temasını 'Bilgiye Grafik veya Yazılı Metin Okuyarak Ulaşma' başlığı oluşturmaktadır. Bu tema, 'Grafik okuyarak daha iyi anlama' ve 'Yazılı metin okuyarak daha iyi anlama' kategorilerinden teşekkül etmektedir. Çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin yedisi 'Grafik okuyarak daha kolay/rahat öğrenilmesi'; 'Grafik okumanın öğrenmeyi daha kalıcı hale getirmesi'; 'Grafik bilgisi özet şeklinde vermesi' ve 'Grafik göze daha çok hitap etmesi' kodları doğrultusunda grafik okumayı yazılı metin okumaya tercih ettiklerini belirtmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin yedisi ise 'Yazılı metin aracılığıyla öğrenmenin daha etkili gerçekleşmesi'; 'Bilgiye yazılı metin okuyarak ulaşma alışkanlığının olması'; 'Yazılı metin okumanın daha kolay ve basit olması' ve 'Yazılı metnin insana daha yakın gelmesi/ilgi çekmesi' kodları kapsamında bilgiye yazılı metin okuyarak ulaşma tercihlerine yönelik görüşlerini ifade etmiştir. Bu bağlamda örnekleme oluşturan öğrencilerin bilgiye grafik veya metin okuyarak ulaşma boyutunda eşit dağılım gösterdiklerini söyleyebiliriz.

2. Çalışmanın ikinci ana temasını 'Bilgiye Ayrıntılı veya Özet Şeklinde Ulaşma' oluşturmaktadır. Bu tema, 'Ayrıntılı okuyarak daha detaylı bilgiye ulaşma', 'Özet okuyarak daha pratik bilgilere ulaşma' ve 'Özet veya ayrıntılı okumanın bağlama göre seçilmesi' kategorilerinden meydana gelmektedir. Öğrencilerin sekizi 'Ayrıntıların daha önemli bulunması/göze çarpması', 'Özet bilgilere güvenmeme' ve 'Özet bilgilerin öznellik içermesi' kodları bağlamında bilgiye ayrıntılı şekilde ulaşmayı özet şeklinde ulaşmaya tercih etmektedir. Bir öğrenci 'Özetin daha kolay ve pratik olması' kodu doğrultusunda bilgiye özet şeklinde ulaşmayı tercih edebileceğini dile getirmiştir. Beş öğrenci ise 'Özet veya ayrıntılı okumanın ilgi alanına göre seçilmesi' kodu kapsamında bilgiye özet veya ayrıntılı şekilde ulaşma tercihlerine yönelik görüşlerinin konunun içeriğine göre değişeceğini belirtmiştir. Bu doğrultuda katılımcıların çoğunluğunun bilgiye ayrıntılı okuma yaparak ulaşma istekleri sonucuna ulaşmaktadır.

3. Araştırma kapsamında üçüncü ana tema 'Bilgiye Ekrandan veya Basılı Materyalden Okuyarak Ulaşma' başlığıdır. Bu tema 'Ekrandan okuyarak daha iyi anlama' ve 'Basılı materyalden okuyarak daha iyi anlama' kategorilerinden oluşmaktadır. Örnekleme oluşturan öğrencilerin on ikisi 'Basılı materyale dokunma isteği', 'Bilgiye basılı materyal okuyarak ulaşma alışkanlıklarının olması', 'Ekrandan okumanın sağlık sorunlarına yol açması/gözleri yorması', 'Ekran okumadan zevk alınmaması' ve 'Basılı materyalin üzerine not alma imkânının daha pratik olması' kodlarını ölçüt alarak bilgiye basılı materyal okuyarak ulaşma tercihlerine yönelik görüşlerini ifade etmiştir. Katılımcıların ikisi ise 'Ekrandan okumanın daha cazip/kolay gelmesi' kodları doğrultusunda bilgiye ekrandan okumayı tercih ederek ulaşma tercihlerine yönelik görüşlerini belirtmiştir. Bu kapsamda çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin çoğunluğunun bilgiye basılı materyal okuyarak ulaşma tercihleri dikkat çekmektedir.

4. Çalışmanın dördüncü ana teması 'Bilgiye Eğlenceli veya Akademik Metinler Aracılığıyla Ulaşma' başlığı oluşturmaktadır. Bu tema 'Eğlenceli metin okuyarak daha iyi anlama' ve 'Akademik metin okuyarak daha iyi anlama' kategorilerinden meydana gelmektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin altısı 'Eğlenceli metinlerin daha cazip gelmesi' ve 'Eğlenceli metinler aracılığıyla verilen bilgilerin daha kalıcı olması' kodları bağlamında bilgiye eğlenceli metinler aracılığıyla ulaşma tercihlerine yönelik görüşlerini belirtmiştir. Sekiz öğrenci ise 'Eğlenceli metinlerde odaklanma probleminin yaşanması', 'Eğlenceli metinler aracılığıyla ayrıntılı öğrenmenin gerçekleşeceğine inanılmaması', 'Öğrenmenin ciddi bir iş olması' ve 'Eğlenceli metinlerin nesnel olacağına inanılmaması' kodları kapsamında bilgiye akademik metinler aracılığıyla ulaşma tercihlerine yönelik görüşlerini dile getirmiştir. Bu bağlamda araştırmaya katılan öğrencilerin çoğunluğunun bilgiye akademik metinler aracılığıyla ulaşma tercihlerine yönelik görüşler bildirdiği sonucuna ulaşılmaktadır.

5. Araştırma kapsamında beşinci ana tema 'Bilgiye Fiziksel Kütüphanelerde veya Sosyal Ağ Kütüphanelerinde Okuma Yaparak Ulaşma' olarak belirlenmiştir. Bu tema 'Fiziksel kütüphaneler aracılığıyla bilgiye daha kolay ulaşma' ve 'Sosyal ağ kütüphaneleri aracılığıyla bilgiye daha kolay

ulaşma' kategorilerinden oluşmaktadır. Örneklemleri oluşturan yedi öğrenci 'Kütüphanelerde basılı materyallere hemen ulaşabilme'; 'Kütüphaneye gitmenin sosyal bir etkinlik olarak görülmesi'; 'Kütüphane ortamının rahatlatması'; ve 'Teknoloji ile uyum sağlayamama' kodları dolayısıyla bilgiye fiziksel kütüphanelerde okuma yaparak ulaşma tercihlerine yönelik görüşlerini bildirmiştir. Katılımcıların yedisi ise 'Sosyal ağlar aracılığıyla bilgiye daha kısa zamanda daha kolay/rahat ulaşma' ve 'Sosyal ağların kullanımını daha pratik olması' kodları doğrultusunda bilgiye sosyal ağ kütüphanelerinde okuma yaparak ulaşma tercihlerine yönelik görüşlerini ifade etmiştir. Bu doğrultuda örneklemleri oluşturan öğrencilerin bilgiye eğlenceli veya akademik metin okuyarak ulaşma boyutunda eşit dağılım gösterdiklerini söyleyebiliriz.

6. Çalışmanın son ana temasını 'Bilgiye Keşfetme Yöntemi veya Okuma Yoluyla Ulaşma' başlığı oluşturmaktadır. Bu tema 'Keşfetme yöntemi ile bilgiye daha kolay ulaşma' ve 'Okuma yoluyla bilgiye daha kolay ulaşma' kategorilerinden meydana gelmektedir. Çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin onu 'Keşfederek öğrenmenin daha eğlenceli olması' ve 'Keşfederek öğrenmenin yaratıcılığı geliştirmesi' kodları kapsamında bilgiye keşfetme yöntemi aracılığıyla ulaşma tercihlerine yönelik görüşlerini belirtmiştir. Öğrencilerin dördü ise 'Hata yapma/teknolojik aleti bozma korkusu' ve 'Zaman kaybını engelleme' kodları bağlamında bilgiye okuma yoluyla ulaşma tercihlerine yönelik görüşlerini ifade etmiştir. Bu bağlamda örneklemleri oluşturan öğrencilerin çoğunluğunun bilgiye eğlenceli metinler aracılığıyla ulaşma istekleri sonucuna ulaşılmaktadır.

4.2 Tartışma

Araştırma sonucu ulaşılan ilk bulgu, Prensky (2001) ve Sprenger'i (2010) destekler nitelikte olup öğrencilerin yedisinin grafik/metin okuyarak bilgiye ulaşma boyutunda dijital yerli özelliklerini gösterdiğine işaret etmektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin yedisinin ise bilgiye yazılı metin okuyarak ulaşma tercihlerine yönelik görüşlerini ifade etmesinin, dijital göçmen grubunu oluşturan öğretmenlerinin izledikleri yöntem ve tekniklerle ilişkilendirilebileceği düşünülmektedir. Öğrenci grubunun çoğunluğunun bilgiye ayrıntılı şekilde ulaşma tercihlerine yönelik görüşler belirtmesinin uygulama okulun sosyal bilimler lisesi ve pilot okul olması dolayısıyla öğrenci grubunun, araştırmaya olan merakı ile eş güdümlü bir seyir izleyebileceği düşünülmektedir. Bir öğrencinin ise bilgiye özet şeklinde ulaşma tercihlerine yönelik görüşleri, Tonta (2009) ve Selwyn (2003) ile aynı doğrultuda olup öğrencinin bilgiye kapsül şeklinde ulaşma isteğine dikkat çekmektedir. Çalışma grubunun çoğunluğu bilgiye basılı materyal okuyarak ulaşma tercihi, Mayer'i (2003) destekler nitelikte olup öğrenme-öğretme sürecinde teknolojinin değil, öğrenenin bilişsel işleme sürecinin öğrenmeye sebep olduğu düşüncesi ile aynı doğrultudadır. Clark (1983) bu durumu, yiyeceklerimiz taşıyan bir kamyonun beslenmemiz üzerindeki etkisi benzetmesi ile açıklayarak öğretim teknolojilerinin, öğretim sürecinde sadece taşıyıcı işlevi üstlenen araçlar olduğunu ifade etmektedir. İki öğrencinin ise ekrandan okuma yaparak bilgiye ulaşma tercihlerine yönelik görüşler belirtmesi, Kozma (1994) ile aynı doğrultudadır. Araştırmacıya göre, ekranda farklı boyutlar kullanabilme, işaretleme yapabilme gibi farklı öğretim teknolojileri özellikleri, yöntemle birleşip öğrenenlerin bilgiyi işleme süreçleriyle etkileşimde bulunarak öğrenme sürecini etkilemektedir. Bu bağlamda ekran okuma boyutunda iki öğrenci dijital yerli özellikleri sergilemektedir. Katılımcıların bilgiye eğlenceli metinler aracılığıyla ulaşma tercihlerine yönelik görüşlerini belirtmesi, yine Prensky'nin (2001) görüşleri ile örtüşmekte ve öğrencilerin dijital yerli grubu özellikleri taşıdığına gönderim yapmaktadır. Araştırmaya katılan öğrencilerin yedisinin bilgiye fiziksel kütüphaneler aracılığıyla ulaşma isteklerinin gerekçeleri göz önüne alındığında bu öğrenci grubunun fiziksel olarak kütüphaneye gitme kültür ve alışkanlıklarına sahip olduğu düşünülmektedir. Diğer yandan öğrencilerin yedisinin bilgiye sosyal ağ kütüphanelerinde okuma yaparak ulaşma gerekçeleri ise Clark'ın (2001), *öğretimde medyanın etkisi; maliyet, hız ve erişebilirlik açısından kabul edilmelidir*, görüşüyle eş güdümlü bir seyir izlemektedir. Weinberger (2007), dijital ortamda her kullanıcının bilgi kaynağını istediği konu başlığı, anahtar sözcük ya da sınıflama numarası altında inceleyebildiğini belirtmektedir. Bu duruma ek olarak bilgiye ulaşma hızı da göz önüne alındığında gelecekte bilgiye ulaşmak için ilk tercih olarak sosyal ağ kütüphanelerinin tercih edileceği

düşünülmektedir. Çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin onunun bilgiye keşfetme yöntemi aracılığıyla ulaşma tercihlerine yönelik görüşlerini belirtmesi, Bilgiç, Duman ve Seferoğlu'nun (2011) bulgularıyla benzer nitelikte olup dijital yerli grubunu oluşturan öğrencilerin kullanma kılavuzu aracılığıyla bilgiye ulaşmayı tercih etmedikleri yönündedir.

4.3 Öneriler

Duran ve Ertuğrul (2012), ilköğretim sınıf öğretmenlerinin elektronik ders kitaplarına yönelik görüşlerini tespit etmeye çalıştıkları çalışmada; araştırmaya katılan öğretmenlerin önemli bir kısmının ders kitapların yakın gelecekte dijital ortama taşınmasının mümkün olmadığını ve bunu istemediklerini ifade ettiklerini belirtmektedir. Çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin çoğunluğunun bilgiye basılı materyal okuyarak ulaşma tercihlerine yönelik görüşlerini bildirmesi ve bu şekilde bir alışkanlıklarının olduklarını belirtmelerinin, dijital göçmen grubunu oluşturan öğretmenlerinin ekran okuma ve e-kitap hakkındaki tutumları ile ilişkilendirilebileceği düşünülmektedir. Örneklemin kısıtlı bir öğrenci grubu tarafından oluşması göz önüne alındığında konuyla ilgili genelleme yapabilmek için öğrencilerin bilgiye ulaşma tercihleri ve kişisel özelliklerini ortaya çıkarmaya yönelik; evreni temsil etme gücü yüksek tarama çalışmaları gibi çalışmalar meydana getirmek bir çözüm önerisi olarak düşünülebilir.

Kaynakça

- Bilgiç, H. G., Duman, D. ve Seferoğlu, S. S. (2011). Dijital Yerlilerin Özellikleri ve Çevrim İçi Ortamların Tasarlanmasındaki Etkileri. *Akademik Bilişim*, 2(4), 1-7.
- Clark, R. E. (Ed.). (2001). *Learning From Media: Arguments, Analysis and Evidence*. Greenwich, CT: Information Age Publishers.
- Clark, R. E. (1983). Reconsidering Research on Learning From Media. *Review of Educational Research*, 53, 445-459.
- Çetin, M. ve Özgiden, H. (2013). Dijital Kültür Sürecinde Dijital Yerliler ve Dijital Göçmenlerin Twitter Kullanım Davranışları Üzerine Bir Araştırma. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 2(1), 172-189.
- Duran, E. ve Ertuğrul, B. (2012). İlköğretim Sınıf Öğretmenlerinin Elektronik Ders Kitaplarına Yönelik Görüşleri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 10(2), 347-365.
- Eşgi, N. (2013). Dijital Yerli Çocukların ve Dijital Göçmen Ebeveynlerinin İnternet Bağımlılığına İlişkin Algılarının Karşılaştırılması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(3), 181-194.
- Golding, P. (2000). Forthcoming Features: Informations and Communications Technologies and The Sociology of The Feature. *Sociology*, 34(1), 165-184.
- Hastings, N. B. ve Tracey, M. W. (2005). Does Media Effect Learning: Where Are We Now? *Techtrends*, 49(2), 28-30.
- Helsper, E. ve Eynon, R. (2009) Digital natives: where is the evidence? British educational research journal. 1-18. Doi: 10.1080/01411920902989227.
- Hengirmen, M. (2009). *Dilbilgisi ve Dilbilim Terimleri Sözlüğü*. (3. Baskı). Ankara: Engin Yayınevi.
- Howe, N. ve Strauss, W. (1991). *Generations: The History of America's Future*. New York: Quill.
- Kakırman Yıldız, A. (2012). Dijital Yerliler Gerçekten Yerli mi Yoksa Dijital Melez mi? *Journal of Academic Social Science Studies*, 5(7), 819-833.
- Karabulut, B. (2015). Bilgi Toplumu Çağında Dijital Yerliler, Göçmenler ve Melezler. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21, 11-23.
- Kozma, R.B. (1994). Will Media Influence Learning? Reframing The Debate. *Educational Technology Research and Development*, 42(2), 7-19.

- Kurt, A. A., Gününç, S. ve Ersoy, M. (2013). The Current State of Digitalization: Digital Native, Digital Immigrant and Digital Settler. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 46(1), 1-22.
- Kürkcü, D. (1-3 Aralık 2015). İnternette Gazete Takibinde Dijital Yerliler ve Dijital Göçmenler. 20. Türkiye'de İnternet Konferansı. İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi, İstanbul.
- Mayer, R. E. (2003). The Promise of Multimedia Learning: Using The Same Instructional Design Methods Across Different Media. *Learning and Instruction*, 13, 125-139.
- Miles, M. B. ve Huberman, A. M. (2015). *Genişletilmiş Bir Kaynak Kitap Nitel Veri Analizi (Qualitative Data Analysis: An Expanded Sourcebook)*. Çev. Edt. (S. Akbaba Altun ve A. Ersoy). Ankara: Pegem Akademi.
- Öğüt, A. (2003). *Bilgi Çağında Yönetim. (2. Baskı)*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Pedro, F. (2006). *The New Millennium Learners: Challenging Our Views On Ict and Learning*. OECD-CERI.
- Prensky, M.(2001). Digital Natives, Digital Immigrants. *MCB University Press*, 9(5), 1-6.
- Ransdell, S., Kent, B., Kenney, S. ve Long, J. (2011). Digital Immigrants Fare Better Than Digital Natives Due To Social Reliance. *British Journal of Educational Technology*, 42(6), 931-938.
- Selwyn, N. (2003). Doing it For The Kids. *Media, Culture and Society*, 25(3), 351-378.
- Sprenger, M. (2010). *Brain-Based Teaching In The Digital Age*. Alexandria: ASCD.
- Şahin, M. C.(2009). Yeni Binyılın Öğrencilerinin Özellikleri. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(2), 155-172.
- Tapscott, D. (1999). Educating The Net Generation. *Educational Leadership*, 56(5), 6-11.
- Tavşancıl, E. ve Aslan, E. (2001). *Sözel, Yazılı ve Diğer Materyaller İçin İçerik Analizi ve Uygulama Örnekleri*. İstanbul: Epison Yayınları.
- Tonta, Y. (2009). Dijital Yerliler, Sosyal Ağlar ve Kütüphanelerin Geleceği. *Türk Kütüphaneciliği*, 23(4), 42-68.
- Watson, R. I. (2013). Digital Natives or Digital Tribes? *Universal Journal of Educational Research*, 1(2), 104-112.
- Weiss, S. ve Bader, H. J. (2010). *How to improve media literacy and media skills of secondary teachers in order to prepare them for the next generation of learners: A new type of in-service training for teachers*. In M. Ebner, M. Schiefner (Eds). Looking toward the future of technology-enhanced education: ubiquitous learning and digital native (37-54).
- Yazıcı, C. ve Kültür, C. (2013). Öğretim Teknolojilerinin Temelleri: Teoriler, Araştırmalar, Eğilimler. *Medya mı Yöntem mi? Bitmeyen Tartışma*. K. Çağıltay, Y. Gökteş (Editör). s. 41-58. Ankara: Pegem Akademi.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. (9. baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldız, A. (2012). Dijital Yerliler Gerçekten Yerli mi Yoksa Dijital Melez mi? *The Journal of Academic Social Science Studies*, 5(7), 891-833.

Extended Summary

Developments in information technologies in the recent years affect each area of the life as well as educational area and contribute to important changes in this area. As a result of possessing characteristics of the digital culture process by students and nourishment of students by digital input with effect of technology on the educational area, the concepts of digital native and digital immigrant in the literature are met. While students of today are digital native group, parents and teachers are digital immigrants. Views oriented preferences to reach the information of digital native groups that are the students differs from digital immigrants. These differences vary according to reaching by reading graphic/written text, reaching as detail/abstract, reaching by reading from screen/reading by printed material, reaching by joyful texts/academic texts, reaching by reading in physical libraries/social network libraries, reaching by exploring method/reading. In this study, revealing the views oriented preferences to reach the information of students that are digital native group was aimed. The study was conducted as qualitative research method due to its scope and content. Data of the study were obtained from interviews of 14 students in Cemil Meric High School of Social Sciences. In the study, semi-structured interview form in order to obtain views oriented preferences to reach the information was used. 7 students from the study group preferred reading graphic rather than reading written texts because of "making learning permanent by reading graphic", "giving the information as an abstract by graphic" and "appealing the graphic to the eye". 7 of students participating the study expressed their views oriented their preferences of reaching the information as reading the written texts because of "more effective learning with reading written texts", "being in habit of reaching the information by reading written texts", "being easier and simpler of reading written texts" and "being more attractive of reading written texts". 8 of students preferred reaching the information as detail rather than abstract because of "considering details as more significant/attracting the attention", "not trusting the abstract information" and "including subjectivity of abstract information". 5 students expressed their views oriented their preferences to reach the information as detail or abstract change according to the content of the subject. 12 students from the study group expressed their views oriented their preferences of reaching information by reading printed material because of "the desire of touching printed material", "emerging of the health problems due to reading from screen/straining of the eyes", "not enjoying without reading screen" and "opportunity to take notes on printed material". 2 participants preferred reaching the information with reading the information from scene because of "being simpler of reading the information from scene". 6 of students participating the study expressed their views oriented their preferences of reaching the information with joyful texts because of "being more attractive of joyful texts", "believing to occur learning with joyful texts" and "being more permanent of the information given with joyful texts". 8 students explained their views oriented their preferences of reaching the information with academic texts because of "focusing problems in joyful texts", not believing of actualization of detailed learning with joyful texts", "believing of reaching truer information as academic", "being a serious work of learning" and "not believing objectivity of joyful texts". While 7 of students determined to reach information by reading in physical libraries because of "immediately reaching printed materials in libraries", seeing as a social activity of going to the library", relaxing of library atmosphere", making more free researches in libraries" and "not adapting with technology", 7 of students expressed their views oriented their preferences to reach the information in the social network libraries because of "reaching the information easier and more comfortable in less time with the social networks", "taking time of physically going to the library" and "being more practical of the usage of social networks". 10 of students from the study group preferred to reach the information with exploring method because of "being more joyful of learning by exploring" and "developing creativity of learning by exploring/preventing creativity of operating manual". 4 students expressed their views oriented their preferences to reach the information with reading because of "mistaking/the fear of breaking the technological device" and "preventing loss of time".